

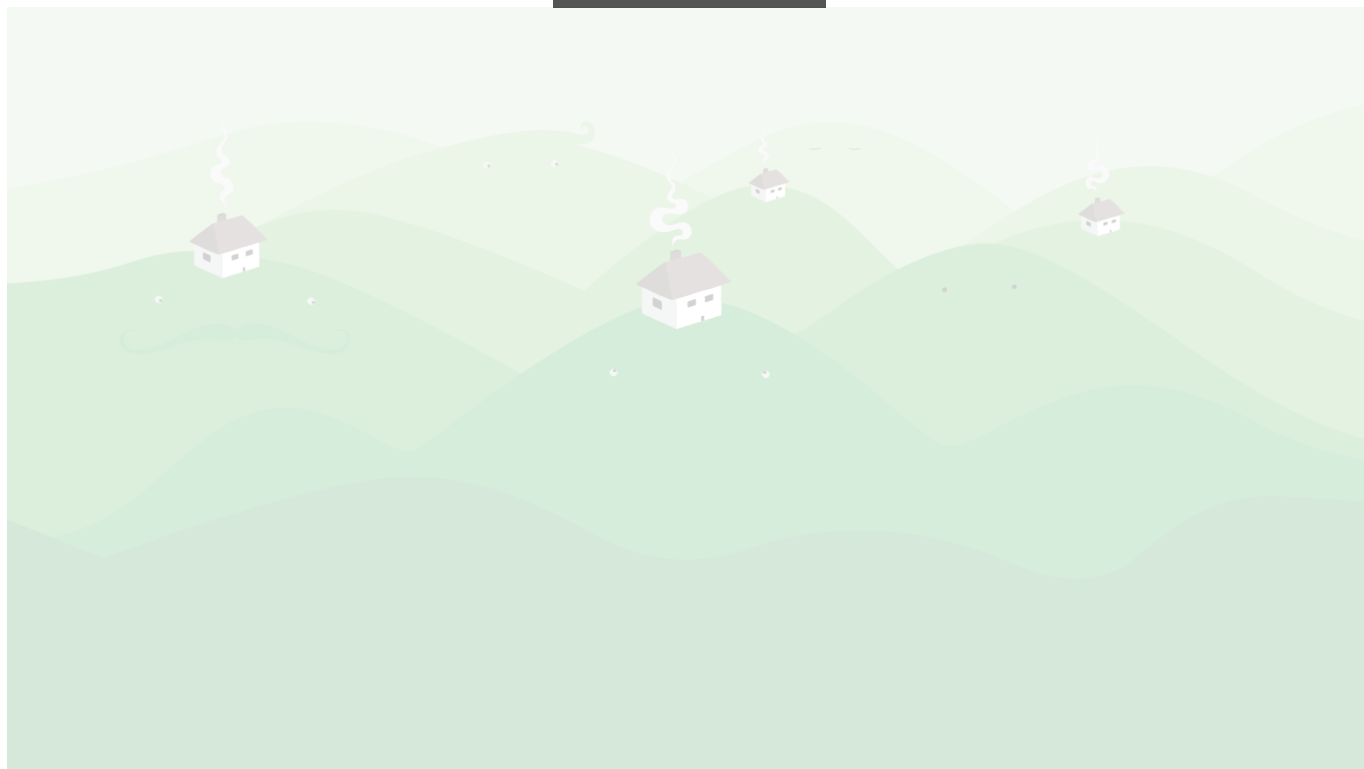

Jak jest jak...

Bibliografia:

- Źródło: Igor Sikirycki, *Zoologiczny talent*, [w:] tegoż, *Kram z wierszykami*, Łódź 1980, s. 34.

Jak jest jak...

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DOGf1Kfyx>

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., Paralaksa – bliskoludy.

Epitet, Rym oraz Wyrażenie Dźwiękonaśladowcze, czyli Onomatopeja, już ci się przedstawili. Pora poznać następnego członka rodziny **środków stylistycznych**. Często pomagają poetom, gdy opisują jakieś przedmioty, zjawiska lub postaci i chcą wskazać na ich podobieństwo do czegoś innego. Dowiedz się, kto to taki.

Ćwiczenie 1

Zapoznaj się z animacją i wypisz pary wyrazów połączonych w porównaniu.

Ćwiczenie 2

Odpowiedz na poniższe pytania.

- O jakich zwierzętach mówi Porównanie?
- Dlaczego ulubionymi zwierzętami Porównania jest jak i kameleon? Wyjaśnij, jak rozumiesz ten żart językowy.
- Jakich słów użyjesz, żeby utworzyć porównanie? Jakie to części mowy?

Ćwiczenie 3

Skonstruuj porównania, dopisz brakujące rzeczowniki – nazwy zwierząt.

1. Skacze na drzewach jak...
2. Powolny jak...
3. Skrzeczy jak...
4. Wierny jak...
5. Głodny jak...
6. Wyciąga szyję jak...
7. Łagodny jak...

Porównanie

zawiera słowa: **jak**, **jakby**, **jakoby**, **niczym**, **niby**, **na kształt**.

Przykłady:

zwinny **jak** kot,
wielki **niczym** słoń,
piękna **niby** róża,
kwiaty **na kształt** słońca,
skacze **jakby** był kangurem.

Porównanie

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Chudy jak patyk

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

jak

Lekki jak piórko

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 4

Przypomnij sobie wiadomości o rymach. To ułatwi ci wykonanie zadania. Uzupełnij zakończenia wersów we fragmencie wiersza.

Jacek odważny jest jak

i w wodzie czuje się jak .

Jak jeleni biega pośród drzew,

a z trampoliny jak ptak śmiga.

[...]

Nagrodę chłopcu za to dać

z pewnością byłoby już można,

gdyby nie pysznił się jak

i mniej uparty był od .

Źródło: Igor Sikirycki, *Zoologiczny talent*, [w:] tegoż, *Kram z wierszykami*, Łódź 1980, s. 34.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 5

W poniższej zwrotce wiersza Igora Sikiryckiego „Zoologiczny talent” ktoś zamienił nazwy zwierząt. Przepisz wersy i wpisz właściwe wyrazy.

Po płotach łązi niby czapla, ,
jak słowik zręcznie ryby łowi, ,
a gdy zaśpiewa, gotów w lot
dorównać głosem kotu. .

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

A teraz sprawdź, jak wiersz brzmi w oryginale. Słuchając, policz, ile zwierząt w nim występuje.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DOGf1Kfyx>

Wiersz *Zoologiczny talent* czyta Elżbieta Golińska

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

Nagranie audio tekstu wiersza „Zoologiczny talent” Igora Sikiryckiego.

Igor Sikirycki

1920 – 1985

Pisarz, poeta, dziennikarz i spiker radiowy. Współpracował z łódzkim Teatrem Lalek „Arlekin” oraz z czasopismami dla dzieci: „Płomykiem” i „Płomyczkiem”. Przetłumaczył na język polski wiele baśni, m.in. „Konika Garbuska”. Aktywnie działał w Towarzystwie Przyjaciół Dzieci i był kawalerem Orderu Uśmiechu.

Igor Sikirycki

” Zoologiczny talent

Jacek odważny jest jak lew
i w wodzie czuje się jak ryba.
Jak jeleni biega pośród drzew,
a z trampoliny jak ptak śmiga.

Po płotach łązi niby kot,
jak czapla zręcznie ryby łowi,
a gdy zaśpiewa, gotów w lot
dorównać głosem słowikowi.

Nagrodę chłopcu za to dać
z pewnością byłoby już można,
gdyby nie pysznił się jak paw
i mniej uparty był od kozła.

Źródło: Igor Sikirycki, *Zoologiczny talent*, [w:] tegoż, *Kram z wierszykami*, Łódź 1980, s. 34.

Ćwiczenie 7

Ustal, czy tekst „Zoologiczny talent” można zaliczyć do poezji. W tym celu zaznacz odpowiedzi TAK lub NIE w poniższej tabeli.

Pytanie	TAK	NIE
Czy tekst zbudowany jest z wersów i strof?	☐	☐
Czy znajdują się w nim rymy?	☐	☐
Czy można go czytać rytmicznie, tzn. wystukując rytm?	☐	☐
Czy wiersz jest napisany językiem poetyckim?	☐	☐

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 8

Uzasadnij, że „Zoologiczny talent” jest wierszem. Swoją wypowiedź poprzyj przykładami.

Ćwiczenie 9

Odpowiedz na pytania:

- W jaki sposób poeta przedstawił cechy charakteru Jacka?
- Czym ten opis różni się od języka, którego używacie na co dzień?
- Jak myślisz, dlaczego Jacek został przedstawiony właśnie w taki sposób?

Ćwiczenie 10

Poniższa definicja nie jest kompletna. Uzupełnij ją.

Kiedy poeta opisuje jakiś przedmiot, zjawisko lub postać przez wskazanie na jego podobieństwo do czegoś innego, np. „odważny jak lew”, „łąka niby dywan”, „kolorowy niczym motyl”, to wykorzystuje środek (poetycki) nazywany

.

Ćwiczenie 11

Zaznacz na fioletowo słowa, które pomogły ci rozpoznać w wierszu porównania.

 fioletowy

Jacek odważny jest jak lew
i w wodzie czuje się jak ryba.
Jak jeleń biega pośród drzew,
a z trampoliny jak ptak śmiga.

Po płotach łązi niby kot,
jak czapla zręcznie ryby łowi,
a gdy zaśpiewa, gotów w lot
dorównać głosem słowikowi.

Nagrodę chłopcu za to dać
z pewnością byłoby już można,
gdyby nie pysznił się jak paw
i mniej uparty był od kozła.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 12

Do wersów z wiersza zapisanych językiem poetyckim przyporządkuj ich znaczenia zapisane w języku potocznym.

po płocie łązi niby kot

skacze wysoko na trampolinie

gdyby nie pysznił się jak paw

zręcznie wspina się po płocie

w wodzie czuje się jak ryba

gdyby nie był zarozumiały

jak jeleń biega pośród drzew

lubi pływanie i zabawy w wodzie

Jacek odważny jest jak lew

Jacek jest bardzo odważny

z trampoliny jak ptak śmiga

zwinnie porusza się między drzewami

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 13

Wybierz te cechy, które poeta przypisał Jackowi.

☐ gadatliwość

☐ mądrość

☐ odwaga

☐ skromność

☐ zwinność

☐ upór

☐ tchórzostwo

☐ pycha

☐ spryt

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Jak sądzisz, czy zwierzęta swoim zachowaniem upodabniają się do ludzi? A może jest na odwrót? Porozmawiaj o tym w klasie i zapisz wnioski poniżej lub w zeszycie.

Ćwiczenie 14

Do danej cechy dopisz jej przeciwieństwo.

odwaga

skromność

mądrość

gadatliwość

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 15

Do podanych pojęć przyporządkuj nazwy zwierząt, które najlepiej do nich pasują.

tchórzostwo

lis

pracowitość

kangur

siła

ryba

wierność

mrówka

przebiegłość

struś

zdrowie

żółw

mądrość

papuga

gadatliwość

pies

skoczność

tur

zwinność

kozica

powolność

sowa

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 2

Przygotuj, w tajemnicy przed innymi, opisy przydzielonych przez nauczyciela zwierząt. Możesz wykorzystać tylko epitety i porównania. Nie wolno ci użyć nazwy zwierzęcia ani imitować dźwięków przez niego wydawanych. Pozostali uczniowie zgadują, o jakie zwierzę chodzi.

Polecenie 3

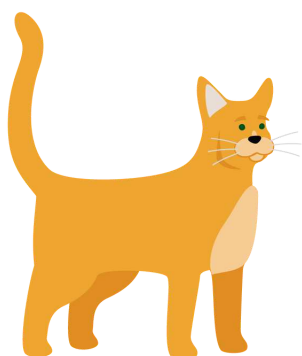
Opisz siebie za pomocą porównań. Użyj języka poetyckiego. Możesz to zrobić tutaj lub w zeszycie.

Polecenie 4

Ułóżcie wspólnie krótki wiersz. Pierwsza osoba w grupie wymyśla zdanie na swój temat. Musi ono zawierać porównanie, np. „Jestem słodka niczym miód”. Pozostałe osoby wymyślają zdania, które będą się z nim rymować. Gdy wszystkie osoby w danej grupie zdołają wymyślić zdanie do rymu ze zdaniem pierwszym, następna osoba w kolejności wymyśla nowe zdanie – i zabawa zaczyna się od nowa. Wygrywa ta grupa, która wymyśli najwięcej rymowanych zdań w ciągu pięciu minut.

Ćwiczenie 16

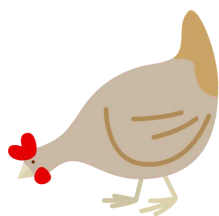
Wyjaśnijcie, co oznaczają poniższe powiedzenia. Każda grupa „pracuje” z innym zwierzęciem: kotem, kurą, psem, owcą, koniem i myszą. Możecie korzystać ze słowników.

kot:

- drzeć z kimś koty
- kocia muzyka
- kupować kota w worku
- latać jak kot z pęcherzem
- kocie łby

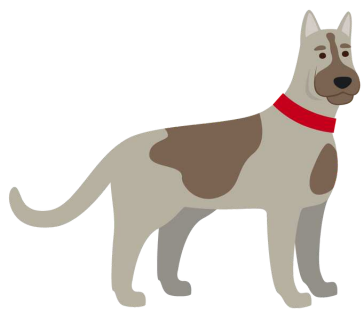
Źródło: Shutterstock, tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

kura

- pisać jak kura pazurem
- chodzić spać z kurami
- kura znosząca złote jajka
- trafiło się jak ślepej kurze ziarno
- kura domowa

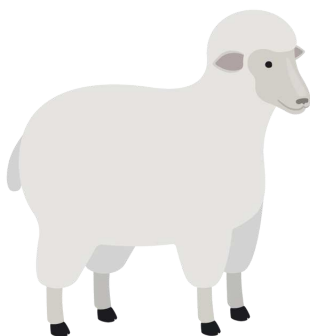
Źródło: Shutterstock, *Kura ilustracja*, tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

pies

- pieskie życie
- psia pogoda
- psie pieniądze
- schodzić na psy
- wieszać na kimś psy

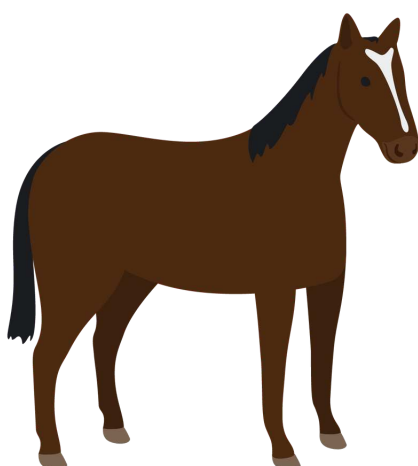
Źródło: Shutterstock, *Pies ilustracja*, tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

owca

- czarna owca
- owczy pęd
- chodzić jak błędna owca
- łagodny jak baranek
- liczyć barany

Źródło: Shutterstock, *Owca ilustracja*, tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

koń

- zjeść konia z kopytami
- końskie zdrowie
- znać się jak łyse konie
- zrobić kogoś w konia
- koń trojański

Źródło: Shutterstock, *Koń ilustracja*, tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

mysz:

- być biednym jak mysz kościelna
- trącić myszką
- siedzieć jak mysz pod miotłą
- pocić się jak mysz
- bawić się w kotka i myszkę

Źródło: Shutterstock, *Mysz ilustracja*, tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.
